

Jekabaara

Jamana

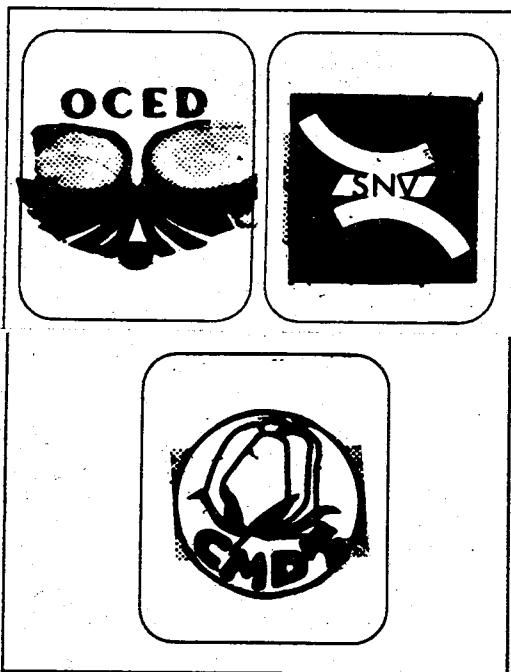
Cikota coman n'a musiman kumamonisben

Faamuya

Yiriwaton

Boko 104 nan d. 20
1994 SAN KALO WOLONWULANAN

MUSOWB'USEKODAMAJIRA LA MAKOCI MARAW CONGO

Dakun w

Pe 2 : Pebla : Ngolobugu

dugu

Pe 3 : MAKOCI animatrisiw ka kalan

Pe 8 : Fanikoloenaj : Negela bora minen ferlen na!

Pe 4 : -Be ka an balemanmusow demen ka kalan baliya kle

Pe 10 : Dipc n'a taabolow

Pe 5 : Jekabaara boko 100 nan seli nsiirin

Pe 11 : Lamisa Bengali ye jon ye; poyiw

Pe 6 : Jené: kunu ni bi ani sini

Pe 12 : Wasolon kisa tulon tessebsa

Kalo laadilikan

Fasoden numan be i n'a fo jaba de. Fosi te se ka bo a la n'a do to min ye. O cogo la, n'i ye fan were bolen ye fasoden numan na min jogo n'a yere jogo te kelen ye, o t'a do ye. An ka k'an faso fe, n'o kera, an be faso were nebo a fe

Tumani Yalam Sidibe

"Daniya numan ni Kumamugu in si te jamana nafa, fo kelen : WALEYA" (Abdulayi Bari)

Ngolobugu, Nkaanadugu ani kənəya kafoyiriwaton

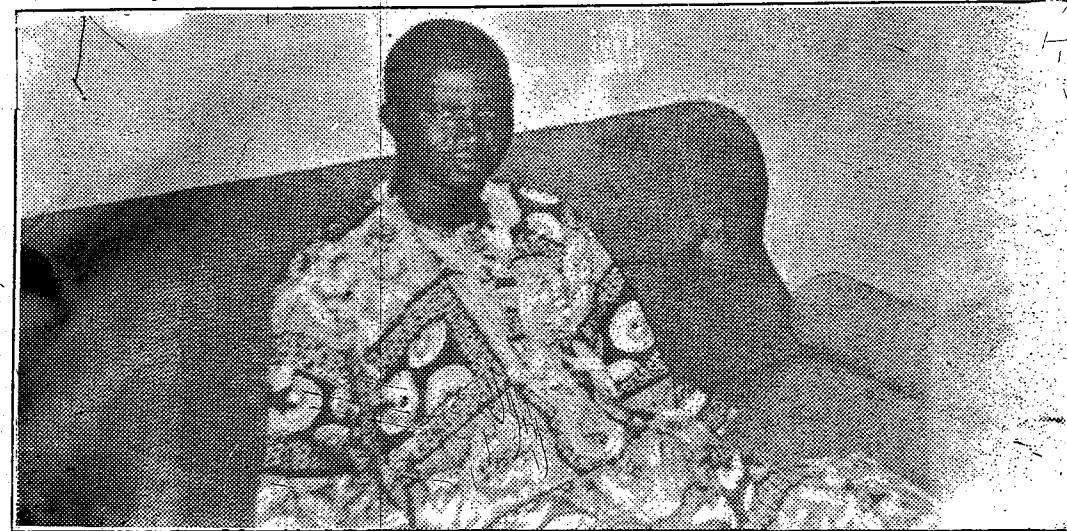

*Aw ne be nin min na, a be ke
Ngolobugu fana!*

Ni ciklaw benna k'u bolo di njogon ma ka baara ke, to foyi te t'o baara la! Kaboyila b'o cogo la Sikaso; nankorola b'ocogola Kucala. Amisali caman be soro Buguni ani San fana. Dogoya te maa dese n'a y'a soro nantanya te k'a sen koromadondon. Kunbaya fana te maa se fo n'a y'a soro dusu y'a jofara ye. Nin yoro in na, an be folilase Ngolobugu kafoyiwaton ce n'a muso b'ee ma, sann'a ka kuma u ka baaraba lawaleylan kan jekabaara boko nata kono. Ben ni njogonfaamu de kono, u jera ka dogoterosoba dojo, min njogon ka dogo hali dugubaw kono. Bi, Ngolobugu n'a dafé dugu si maa te se hali Doyila furakeli kanma sanko Bamako, kono fara ani jolifara; bana sidonni n'a furakeli; musow ka kono maya kolosili n'u demenni jigininko numan na; denmisew ka maaya kolosili an'u furakeli, ninnu b'ee be ke netugu-ka-yelen kono ngolobugu dogoterosba n'a

jelcgonw fe. (A ye jekabaara boko nata mamine! Ni Ala sonna, o kono, aw b'ena kunnafoni bee lajelen soro dogoterosoba in kan K'a ta a sigikan na, ka se a sigikun ma ani baara labennen b'a kono cogo min) - Nka, dogoteroso danma te Ngolobugu kafoyiwaton ka baara lawaleylan ye. Kafojiginewni jamajenakofana ni dowerew be yen, a ka kan aw ka minnu sidon jekabaara boko nata kono. Nka cikela ka kənəya kun bərebəre ye foro lasorocogo numan de ye. O kanma, samiñe donnen in kono, an ka kan ka njogon son hakili la. Baara t'a yere ke. A kebaa de b'a ke.

baara ne ka masorominnu b'a ke, foyi t'olu fisaya n'an ye baara kelen o ko. Samiñe sera. Ka foro laben ani k'a don foro min bilalen be senefen min kanma; ka seneké lakolidenw ka ladilikanw ke sinsinbere ani ka timinandiya ke don o don yeredemengojonye. Ceya te kobake ye awa koninke fana te. Ceya ye joyorofali de ye. Maa kelen-kelen bee ye jigi do de ye. Fakorow jigi ani bakorow jigi; furujogonw jigi ani dudenw jigi; sigida jigi ani jekulu jigi. Maa dun, walasa i ka jigi were fa, yere jigifa de kofora folo. Nantan te se

An belemake Adama Tarawele, fana MAKOCI kalanfakuntigi

Ni baara kebaa y'a kun b'obaara koro, a te ke doweres ye fara jugu ko nakun were te min na maa worokari ko! Awa baara b'ee n'a kebaa don cogo min, b'ee fana n'a ka baara don o cogo la. K'i ka baara keta ye k'a to yen, ka t'i disi da ko were la, o te doweres ye baara nesiranje ko. An kana siran

ka ke doweres ye ba n'a ku ko. O ta t'a yere sutura sanko maa were ta.

An ko : ko : Ngolobugu, nkaanadugu ani kənəya kafoyiriwaton. Aw b'a koro don wa? Awa a y'aw laben jekabaara boko nata kalanni kanma!

Tumani Yalam Sidibe

★ *

A ye Jekabaara kalan;

★ *

A ye batakiw ci Jekabaara ma.

A ye Jekabaara kanu ani k'a lafasa. N'o keru kunnafoni wala nwalannenw be munumunu An ka duguw n'an ka sigidaw an'an yere ni njogon ce!

MAKOCI animatirisiw ka kalan

Kabini san 1989, musow ka jetaa sabatisira bolofara min be MAKOCI kono, o y'a wasa don musow ka kalan na walasa k'u ka jekuluw yiriwa.

- Burukina kalanso min togo ye ko sezawo, o de ye kalan in sigi sen kan julakan na.

- MAKOCI kalanfawni POROFEDI nemogoy'a bayelema bamanan kan na anik'a kejen a ka jekuluwtaabolow ma.

- Akunyewalasa kalanden minnu, n'an b'a fouma koanimatirisiw, olu ka ke yeelen ye togodaw la, ka musow demen jekuluw baara labencogo numan ani a kecogo numan na, ka jesin nafasorosira ani adamadenya ma.

- Kalansen tun be ke tile 21 kono, nka, MAKOCI y'a ke tile 15 ye, k'o sababu ke kalanden joenw doron de be sugandi. O la sa, kalansen bena sifile san fila kono MAKOCI ka kalanso saba la : De, Kebila ani Sungunba. Sifileli be ke ni kalanden 70 ye. O be ben mog 14 ma ka bo MAKOCI kafo kelen-kelen bee la.

- Ninan, animatirisi 52 de kalanna k'a ta zanwiye kalo tile 3 k'a bila a tile 17 la, ani zanwiye kalo tile 24 fo feburuyekalo tile 6.

Buguni mara muso 5 ka bo dugu 5 la

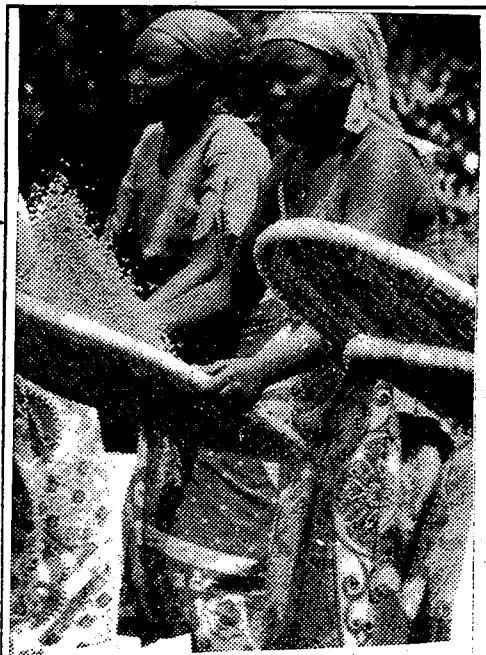
Fana mara muso 10 ka bo dugu 5 la

Kucala mara muso 13 ka bo dugu 5 la

San mara muso 12 ka bo dugu 6 la

Cikelakoliden ceman n'a musomanw, ani dugu nemogow fana kalanna walasa u ka se animatirisiw sugandicogo la; ka demen don u ma k'u ka baara sinsin.

- Kalan in senfe, kalandenw y'u hakili falen falen u ka jekuluw labencogo, n'u ka baaraaw kecogo kan.

Kalan de be muso ke gadonmuso numan ye

- Waati caman, kalandenw tun be tila kulu ni kulu ka taa u hakili jagabo nininkali d'ow kan u kalanbaaw fe. U be sor'o ka je ka sege-sege nogon fe.

- Kalan in senfe, sinsin kera kalansen minnu kan animatirisiw ye, olu file :

- Folo : Jekulu numan sariyaw n'a ladilicogo numan.

- Filan : Jekulu nogonyew kecogo numan. Nogonye joyoro ka bon barisa jekulu wo jekulu, n'ite nogonye ke, i be sa, bawo, hakilinanw te falen falen, baara te ke ka nafa sor'o.

- Sabanan : Ka hakili jagabo ke musow ka jetaa sabatisira bee kan : musow ka haminankow, o geleyaw segesegecogo, a feere jinicogo, baaraw bolodal, k'u waleya siraw latige, k'u kiimecogo walawalan; taabolo kuraw ka sigi sen kan.

- Kalan in senfe, animatirisiwtaara dugu d'ow la k'u ka muso jekuluw labencogo, n'u baarakcogo don walasa ka filiw tatoton o la.

- kalanw kuncera kiimeni do kan min y'a jira ko kalandenw y'u cesiri

kalan in fe kosebe.

- Jininkali caman kera kalandenw na, u joyoro bena ke min ye musow ka jekulu kono jetaa sabatili siratege la. U beey'u hakilinan fo, u bena ta baara minnu waliya n'u seginna u ka duguw kono.

- Kalan kuncedon, Kucala, Buguni ani Sikaso MAKOCI nemogow ye ladillikan caman di kalandenw ma.

MAKOCI kalanfakuntigi, Usumani Zakariya Tarawele, ani MAKOCI musow ka jetaa sabatisira bolofara nemogow : Tata Jire ani Simoni Koritibiki tun be Sungunba kalan kunceyoro la.

Sisela Mayimuna Kone

Ce be jamu sor'o yoro min, muso fana be togo sor'o yen

Kalanbaliya ye dibi ye, fo dibi juguba. Muso kalanbaliya ye dibi ye dafen were te min na kunfinya dibi ko.

Bee ka an balimamusow demen ka kalanbaliya kele; k'u ka jekuluw sinsin

Je-ka-fo ye daamu ye cogo min, je-ka-baara ye hakili fara pogon kan ye o cogo kelen na.

O sababu la, Nena kafo, Buguni kafo ani Kolonjeba kafo dugu wolonwula muso kononton ye pogon soro Keliba balikukalansoba la, n'o ye Santiri Sesoniye ye. Kebila ye dugu ye min be Kolonjeba mara la, Buguni MAKOCI la.

Kalan in tun jesinnen be musojekuluw labenni n'a taamacogo de ma an ka duguw kono.

A kalan daminenza zanwuyekalo tile 4, 1994 san, k'a laban a tile 17 nan don na.

Ohukumu kono, an ye jekulu juman tulomaw, an'a sariyaw kalan ke: n'olu ye:

- jekulu sigicogo n'a sigikun;
- jekulu nemogow sugandilicogo;
- jekulu baarabalencogo;
- jekulu sariyaw sigicogo;
- ani tonnemogow hake n'u joyorow.

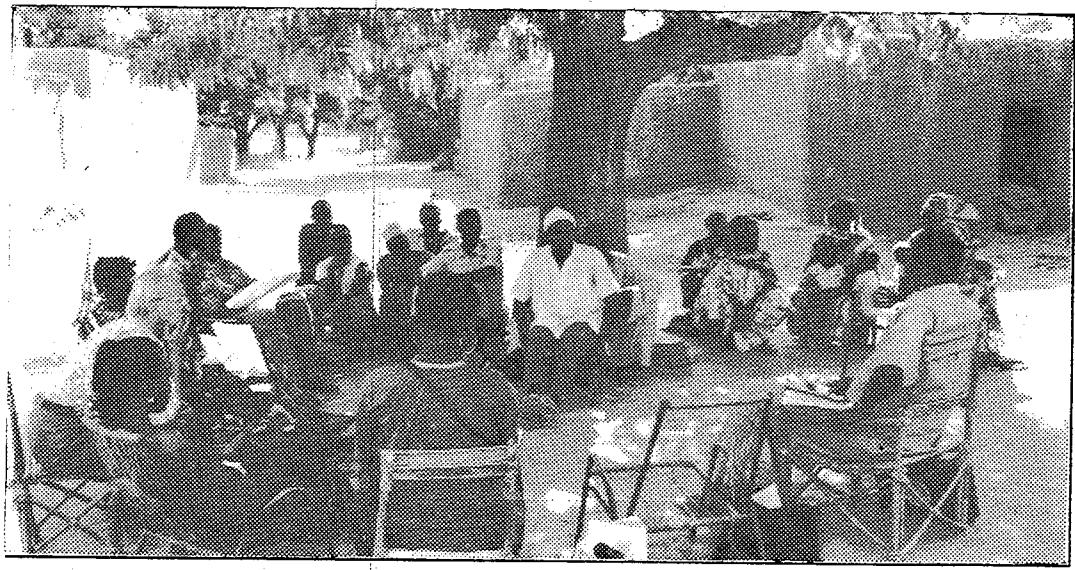
O bannen ko, kalan jesinna fana pogonye latigecogow ma: n'olu ye:

- pogonyew labenni;
- pogonyew kecogo;
- ani pogonyew kiimeni.

O bolen ko yen, an ka kalan sera musow ka jetaa sabatili waleya duuru ma: n'olu ye:

- ka musow haminankow don, ka jama haminkow woloma;
- ka geleyawssegesege k'ufaamuya, ka haminankow segeseges k'u faamuya;
- ka feere nini haminankow la, ani ka sababu juguw kele,
- kabaara-ketawboloda, k'u waleya, k'u kolosi.
- ka laban ka baara kelenw kiime.

Ola sa, anw fana ye kalan in kunce ni kalandenw kiimeni ye, yasa k'a don u ye min faamuya soro tile 14 in kono. Kalan kunceyoro la, Buguni MAKOCI

Ce ni muso bee ka kan fetafé la sigida kunkokow la

kalanfa kuntigi, n'o ye Mamadu Jalo ye, o ye kalan seereyasében di kalanden bee kelen-kelen ma, k'u fo, k'u taanu.

Nin b'a jira sa, ko MAKOCI nemogow haminanko ye bi-bi in na, musow ka kalan ye. Bawo ni muso kelen kalanna, o ye du bee kalannen ye. Ni du bee kalanna, dugu be taa ne. Ni dugu taara ne, jamana be yiriwa. O la an b'a nini Mali musow bee fe, bee ka kalan bawo kalan de be soro yiriwa.

Madamu Sise Mayimuna Kone, San MAKOCI musow ka soro yiriwali nemogó, Mamadu Jalo Buguni MAKOCI kalanfakuntigi ani Nfali Sidibe Kebila santiri nemogó, olu de ye nin tile 14 kalan karamogoya joyoro fa.

Nfali Sidibe, Kebila santiri nemogó, Kolonjeba mara la, o de ye seben in dila.

Nfali Sidibé
Kebila Santiri nemogó

Kunnafoniseben

Marisikalo tile 8 sugandira dije kono k'a ke musow dantogola don ye. O naniya talini sisan ce, san o san, k'a da kow n'u cogoya kaman, musow be demen u ka waleya juman dow la. O koson MAKOCI ni adamadenya sinsin sira min be dogotoroso la. Olu jera k'u bolo di pogon ma, ka fen sigi sen kan. Musow ka jeta sira bolofara minnu be an ka dugu missenniw kono o kera a ko waleyabaga ye.

Dugu minnu don o ye duguw ye n'u musow labennen don nakobaara kanma. Olu danmado de sugandira

MAKOCI kafow kono ka na u ka fen senenenw jira kafo nemogow la. A kera sababu ye mogo caman ye an ka kungokonomasow joyoro don dumuni si cayali la. Nisu, salati, karatiw tun ye fen sidonbali ye, an ka kungow kono foto. Sisan, ubeboyen ka na feere dugubaw kono. Wa u dilancogo fan si te an ka kungokonomasow kamanagan. O de la pogonnaje kuncera ni wale jumandoin ni nisondiya ye k'a di dugu dow ma. K'u fo. Ala k'an je a pogon werew ma.

Umaru Kulubali
Kalankuntigi - Doyila

Jekabaara boko 100 nan seli

Ni Jekabaara ye boko 100 soro. O ye anw fe seli ye. Bawo o b'a jira ko jiri min kise danna, a foni na k'abonya, an be ojiri desuma la bi. Ola sa, anw minnu ka baara nesinnen don Jekabaarako ma MAKOCI mara kono, anw te se ka to n'an m'an ka foliseben ci Jekabaara sebenjekulu ma, u k'a lase: "oced" - MAKOCI ani "SNV" ma. Uye baara numan min ke Jekabaarako bilali la sen kan Mali kono. Ni Jekabaara tun ma bo, anw tun be se ka waso ni kunnafoniseben jumen ye bi an ka Maliba in kono? Ne ma o don bawo kan o kan be fo anika seben an fe Mali la bi olu be se ye kan surew ye. Jekabaara doron de ye seben ye min kala yeelen be sanfe kunnafonidi la an fakan na, n'o ye bamanankan ye.

Jekabaara si be san 8 la bi. A boko kelen hakye 11000 ye. Okunnafo ni seben si te Mali kono min ka koro n'a ye. An balima balikukalandenw ani balikukaramogoway'ajija Jekabaara kalanni fe. Bamananw ko "Jiridon, sodon, jidon, yeredon nogen te". E min be waso k'i kalannen don tubabukan na, i t'i miiri ko jonya julekiba b'i kannna? Bawo kalan nafa ye yereñenabó ye, ka tila ka maa werañenabó. Bi, ne be n ka kow ñenabó bamanankan na. O be wasa bo. San 1958 la, Presidan Seku Ture ko "K'ale be segen fe yereta kono, ni yereñenabó ye jonya kono". An fe, Fana, Jekabaara 2020 de bena kalo o kalo min be tila balikukalandenw ce duguw kono. Jekabaara ye san soro kosebe Ala ni n balima balikukalandenw ni balikukaramogow ka cesiri fe. An be dubabu ke Ala ka Jekabaara men si la. Ne kalañini: "Desantaralizazionko in sigira sen kan, Ala ka jeycra di balikukalandenw me u ka duguw kono!".

Dotege Sako ko "Jekabaara"
Fana MAKOCI Kalanbofara

Nsiirin: Cekoroba n'a denke saba

Ne y'a bila cekoroba do n'a denke saba la

Cekoroba do kera denke saba b'a bolo. O temenen ko, a balemake do denmuso tun b'a bolo lamón na. Denmuso in kera npogotigi falen ye. Denke saba kelen kelen be se k'ale de b'a furu. Cekoroba kamanaganna, a t'a don a b'a di min ma ka min to. A y'i miiri, a ye wari hake do di den kelen kelen be se ma. K'uka taa dijne yaala, ni min nana ni kabako ko ye ka temen tow kan ko npogotigi be d'o ma. Denke saba in be se bora sogomada kelen nogen fe ka taa dijne yaalayoro la. Uselen sirafara la, koro taara kininfé, filanan taara ne tilen fe, dogoke taara numanfe. U benn'a kan k'u be se ka segin don kelen, u ka nogen makonon sirafara la, ka je ka taa so nogen fe. Be se taara i danmana dugu la. Koro folo sera dugu do la sugudonya fe. A yaalato sugu kono, a ye dungare do feeretoye. N'i yodungare da i ne koro, yoro o yoro ka d'i ye, i b'o ye. O diyayara ale ye. A y'o san.

Filanen yere sera dugu mina na o ye debennin do feereto ye. N'i sigira o deben kan, o be taa n'i ye yoro o yoro ka d'i ye. O ye debennin san.

Sabananyere taara dugu minna, o ye furado feereto 'ye, hali ni banabagato sato don, n'o fura dir'a ma a te sa tugun. dogoke ye fura in san. Don folen selen, usaba be se nana, nogen soro sirafara la, u bena taa so n'u ka kabakofenw ye. Koro folo y'a ka dungare bo, a ye k'a file doren a y'a soro u bora npogotigi min kama, o banalen don, a be jini ka sa. O y'o jira a dogowla. Filanen sinna k'a ka debenda, u sigira o kan doren u sera so. Sabanna girinna k'a ka fura bo. O do dira muso ma. O yorenin be se muso keneñyara. O kelen, cekoroba kamanaganna a denw ka kabakokow la. Muso ma se ka di kelen ma ka kelen to. Fa taara muso werew jini ka d'a denw be se ma, ka denmuso yere

furu mogo were ma.

Nsiirin tará yero min, a bilala yen Jininkali: Aw hakili la muso tun ka kan ka di jori ma denke saba la. Ka bo Zanbugu dugu la San MAKOCI

Boko 103 nan ntentenw jaabi

1. O ye kuma jugu ye
2. O ye to-bo-galama ye
3. O ye dunda n'o boda ye
4. O ye sira jan ye
5. O ye burufiyeta ye
6. O ye kalo yeelen ye.
7. O ye koçrimunu jene ye.
8. O ye sebesun ye.
9. O ye di waa ye.
10. O ye kulusi ye.
11. O ye marifa ye.
12. O ye da kono jinw ye.
13. O ye i te se ka i balima muso furu.
14. O ye ji bo juru filen ye.
15. O ye sisi ye.
16. O ye gansun ye.
17. O ye dolow ye kaba la.
18. O ye yeelen ye.
19. O ye da kono nen ye.
20. O ye misi fin noco ni misi je noco ye.
21. O ye kolonkalan semelen ye.
22. O ye kundilan ye.
23. O ye kurun ye ba kan.
24. O ye furalan ye.
25. O ye bo ye.
26. O ye kelekele walima foronto ye
27. O ye dannidinge ye (nösun)
28. O ye soda ye.

Aw be ntenten werew soro jaabili kanma ne 11 na. An hakili la, aw n'aw ka jaabiw ci an ma sanni Jekabaara boko nata dilanwaati ce

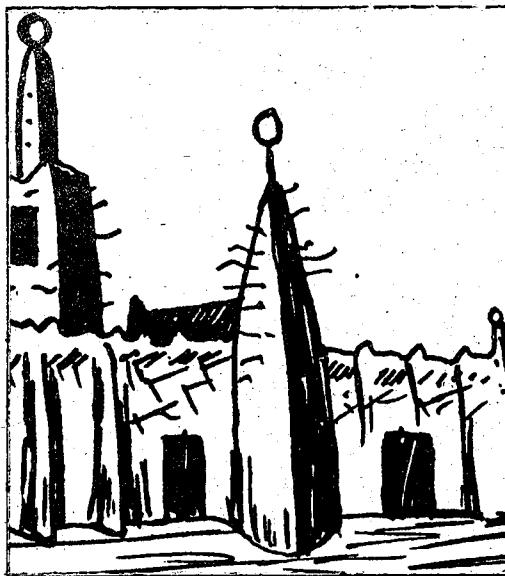
Jene: kunu ni bi ani sini dugu

An ka jamana in kono, fan o fan, n'i ko Jene, maa bee b'a d'on k'i bena kuma dugu barikama de kan, ka d'a misiri kan. Jene misiri, misiri kelen mankutulen dije fan tan ni naani. Kumadonsow yere be Jene nefo daje tan ni fila kono. Awa, fogo te ka temen o kan. U ko: "Jene: misiri dawulama kelen nitaamaseere kaburi fila ani jege ni malo dugu!".

A te fo cogo si la ka temen o kan. Nk'o koni be se ka nefo.

Ka bo Bamakoka se Jene, taasiraw ka ca. Nk'an be se k'an wuliyoro ke Siyenso dugu ye. O b'an labo San dugu kono. N'ibora San, i be bametere wooro ke ka soro ka se Siyenso. O ye bendugu ye Moti sira n'a seyoro bee taamabagaw bolo. N'i bora Siyenso, i be Kucala sira bila i kinin fe ka taa numanfe, Moti kuntilenna na. I be temen Tene dugu kan, ka dugu misennin werew latemen, ka se Kasebugu. Yen sa, i be Moti sira gudorom bila k'i numan ta min. O ye tintin-kan-taama daminenen ye. O b'i latemen Majana dugu ni Sin dugu fe, ka t'i lajo dankan na. I be ba tige yen, ka doonin taama ka soro ka don Jene.

Jene, fen folo minnu b'i nefa, o ye babolow ni bogoso-sankansow ani nturawotorow ye. O bee ro, i ne be misiri dawulama in jolen na tintin kan in'a fo yeelennin, dibi-ro-ninini t'oma.

Jene kun tan ni fila bee lajelen sigibaaw ni misiri in dawula de be da ani ka wuli. O de kanma, n'a fora yoro o yoro ko Jeneka file, maaw b'o tigi bonye.

Jene ye siya caman joggonkunbeyoro ye, siginogonya la. Bozow; marakaw; bamananw, fulaw; koreborow. O de b'a ke duguba ye ka t'a fe ka masoro ben ni joggonaamu ani kelenya de be siya ninnu ni joggon ce, sanga ni waati bee.

Jene te dugu gansan ye, silame dugu don; mori dugu don; moribaara kebaa janaw ka dugu don.

Jago ni jagofenw sabatili taamaseere ye Jene sugu ye, min be jo nteten o nteten fan-bee-mogo ba caman fe.

Nka, fuga man kan ka kungo datugu. Jene ye minfen ani kofen samanyoro fana ye. Kele-koro-sa ani kura dabo. Waraba daji be min Jene sugudon fok'a berre bo. Oteko jugu ye barisa seli-ba-fagala an'a wulufagala bee ka ninifan ye seli diyaboli de ye!. Jene sugu la, cekoroba do falen y'i tintinma, ka t'i sema gajiri do la, ka korendoko kelen ke, ka soro k'i kanto ko "jogolcina'a feerebaa npogotigikogo falenw bee ye fen kelen ye. Dowerew tu ye minfenw ko!". Nin kumaw kana aw layele ka masoro cekoroba y'a kono ta de fo.

Jeneka kera Kunta ye o, walima Famanta; Konta... walima So; Bari... Mayiga, Sise... Kulibali; Trawele... ye wo, fen kelen min.b'u taamaseere, o ye misiri ye i n'a fo an da ser'a ma cogo min.

Jene kaburuba fila

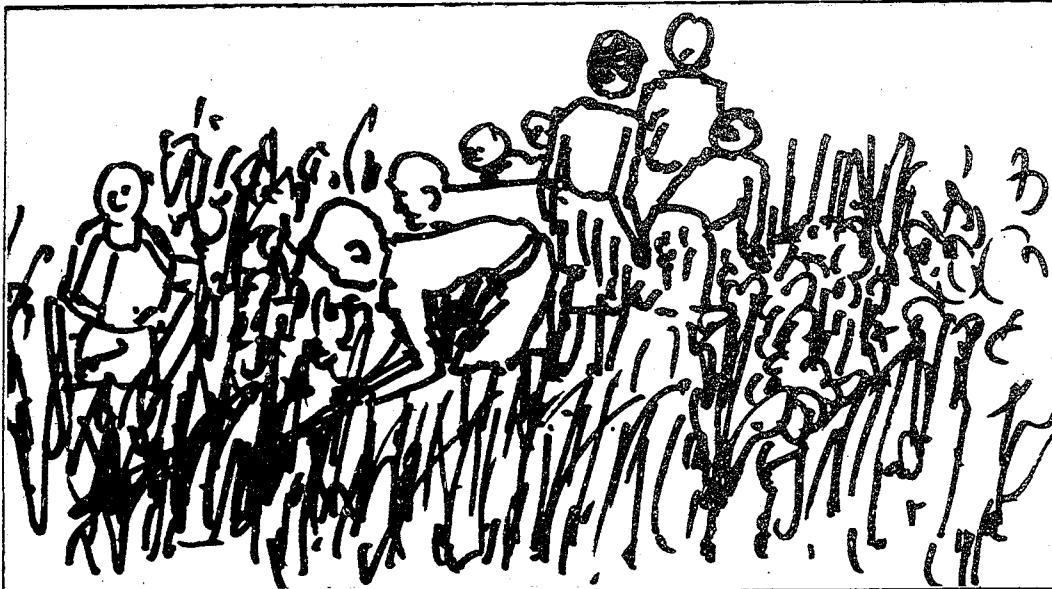
Teyipama Jenepo, o te Jene sigibaa ye, nka Jene ntuloma don. Mogo ka fo la, Jene dugu sigiwaati, jinewtun be yen, minnu y'a jini ka dugu sarakabo ke folo, walasa a ka jo. O dun tun te saraka gansan ye. Dugu-sigibaa

npogotigiw ro ce ni sarama de tun ni be k'a ye. Onpogotigi tun man kan ka diyagoya aw'a tun man kan ka ce si d'en folo fana" Jama n'a caya, Teyipama de soro folen ninnu bee dakun na. U ser'a fa ma, ka dantigeli k'o ye. O dun den kelenpe tun de ye Teyipama ye. A be ke cogodi? Fa y'i sigik'imiiri, k'imiiri, k'imiiri. Anan'a ye ko adamaden nafa were te a siginogonw kan ni yeredi te jama ka here koson. A y'a kan di bozow ma. Olunisondiyara ka taa. Ay'a denmuso Teyipama wele k'a fo ye ko: "N den, e ka di ne ye ka temen ne yere ka dijenatige kan. Nka sigada togo duman n'a ka sabati bi ni sini ani sini nata la, o dulonnen don e ni de la de. E ye sonfomba min soro Ala fe, n'o ye i ka ceje an'i ka ladamuko juman ye, o de y'a to dasiri jinew y'e sugandi bi. N'e sonna, fo ka taa dije ban e juguw n'i jinw n'e mankufo ani k'a fo kan men. N'e dun banna, i be ne ka du danbentanya. Teyipama, e be lajo de, ka sojo tufaden lawuli i fe fo ka t'i kun tunu. Teyipama y'a kan di a fa ma. Awa a y'a bo a sirafe. Jene dugu tufaden folow wulila Teyipama Jenepo jokun de fe. O yoro o ker'a kaburu ye. O kaburu o be Jene dugu bilama tilebin-kejegabolo fe.

Fen min ye kaburuba filanan ye, o ye Jekaburu ye min dengunnen don Jene misiriyela, korenworodugubolo fe. Maa dow ka fo la, Jene misiri jolen be kaburu dingi lafalen de kan. O kaburu ofurekoro bee de kolow labora, k'u je dingeba kelen na. Nka, mogo werew fana ka fo la, kaburu in ye walijuba do de kaburu ye. A ker'a fen o fen ye, kaburuba koni don.

Jenekaw dun bora min?

A sigibaa folow be soro ka bo Je (walima Jera). Nka dugu yere cogoya kanma, mogo bora Mali fan bee fe ka se yen fana. O de b'a siya caman

Jene ye daa sene yoroba fana ye

nefö. An k'a dön ko Jene dugu laminiduguwbee fana lakodönnen don baara ani adamaden kecogo numan lasinsinni na.

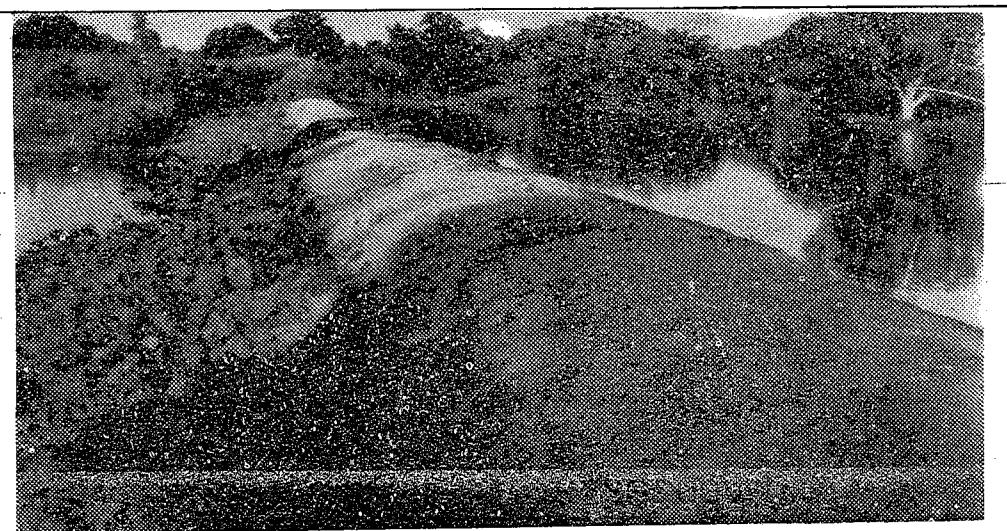
Sene be jöyöro jumen na Jene?

Jene dugu sigicogo yere kanma jibolow ni nögön ce, a kónobaara barikama te se ka ke fen wëre ye ji-lakofenwko. Malosene; nakobaara ani dasene, olu ye Jene kaw bee ka-donfenw ye ka fara monni kan. Jene ye cikedugu ye min kónomogow b'a dön fana ko ni malo ni jëge ye dunfen dumanw ye, no ni kaba ani keningew fana te bolokofefenw ye.

Nka fen kelen min y'an taasi janya doonin Jene ko la, o ye bada cogoya ye. O ta ye dugukolononko dan ye. Ji b'a dingé wara fo ka don duw kono k'olu dafiri (ka taa San sira kuntilenna na). Tijé don, babolo yoro dow benbenen don ni fara ye, nk'a yoro bee te. Jiko kasarasira dun man kan ka to ka je dilan.

Jene misiri

Aw be Jene misiri ja min ye sanga ni waati bee ani fan bee fe fana, o y'a ka ce ne yecogo ye. Nk'a kabako bee lajelen b'a kónode. N'i donna misiri in kono, i b'a dön ko farafin fana ye moneböbaara ke. Akono-rotigewka ca de wa, u ka bon de wa, u tilennen de be wa, aa, ja bi ma adamaden bila kabakobaara la. Misiri yere jolen be

Badinge de ye Jene taamaseere ye ka fara misiri kan

tintin de kan min b'a ke dugu taamaseere ye dugu donda yere la. Jene misiri ye Alabatuyoro ye; Aladeliyoro don, awa an ka silameya diine in yorobaw jenafinboyojo don. Nka, ladilikan gelen kelen be yen aw kanma de. N'a y'a soro i te silame ye, i man kan ni misiri in kono donni ye. O yere lakika sebennen don misiri in donda bee la. Jene sugufiyé ye misiri siginögön ye. Hali ni sugudonya fe (ntenén), misiri be wele ani ka seli ka soro a ma lajoli ke suguju la caman ka baara la, misiri in koni dulen be sugu kan kosebe. Ni misiri in welela, i b'a men sugu kono de ko: misiri be ka wele! O be fo jamakulu bee ro ani fan bee fe. O b'a sementiya ko, hali ni Jene ka bee te silame ye, fen koni te silameya ni san ce yen.

Mali be yoro min na bi, a ka kan an ka taayoro soro an yere la taasi ni adamadenya lasinsinni kanma. O yorow dun b'an ka jamana kono dere. Medine b'o la Moti; Jene misiri b'o la Jene; Janinkoro b'o la Jitumu; Kamanblon b'o la Kaaba; Askiyaw ka misiri n'u kaburu b'o la Gavo; Nanankulu b'o la Kulukoro, aw'a kofobali de ka ca halibi n'a kofolen ye.

Dönnikela do ka kuma te wa: "Balofen saba de be adamaden na. N'o fen o fen ntanyara a la, a ka adamadenya be ke to-ka-je ye. O balofenw ye hakili dayelenfenw n'a lawasafenw ye ani farikolo yere lajofenw (n'an k'olu ma ko dumuni) ani maaya yere basigifew.

Tumani Yalam Sidibe

Negela bora minen fereken na!

1994 san kalo 6 nantile 17, jamana 24 ntolatantow ye nōgon dēre dijē seleke 4 sennantolatan kupuba ḥana sennabō ntolatanw kun fōlo kanma, Lameriken jamana kōno. Gintan in bonya kōson, Lameriken jamana farikolo ḥenaje ḥemaaw ye ntolatankene laferelen 9 de labila ntolatantōn ninnu ye u ka kafo dawulama 9 kōno.

Ni 1990 san, dijē seleke 4 kupuba gintanwdabalibankodanna Kameruni jamana cēdenw ka ḥanaya ma, ḥinan ntolatan dōnbaga ḥanaw tor'u dōnko la, bawobisigitōndenninwcaman kera kolo ye ka balan bisigi tōnnjanaw kan na, ni tali kera ntolatanw jijacogo la.

Dijē seleke 4 kupuba tanko 15 nan kera filelifēn ye, fo ka ḥew coronnen to. A kera lamēnfen ye fo ka tulow muluku. Ala ye ntolatan duman kanubagaw sago k'ū ye bawo dijē ntolatanna waanew bēs bē kēne in kan. A korolen n'a kura. K'a ta "Oroze Mila" la, ka se Oromariyo, Bebeto, Arasidi Yekeni, Amokasi n'a ḥogōnnaw ma, ntolatan-fere -kankamalenw bēs yera.

Ntolatantōn 24 ninnu tilalen kulu 6 (A, B, C, D, E, F) ni ḥogōn cē, Aliman jamana cēdenw ni Bolivi jamana cēdenw ye ḥenajeba in npogotigiyata. 1994 san kalo 6 nan tile 17 fitirida fe, "Sikago" kafontolatan fere sarama kan, ntolatan kanubaga ba yirika caman ḥekōrō, kulu "E" togo la.

Nindon, Alimanjamana ntolatantōn cēdenw ye Bolivi jamana cēdenw karaba kuru 1 ni 0. ḥogōnkunben sanga 90 banna u ka cēden Yōrigan kiliman ka kuru kelen donnen kan.

Ko damine ḥena tōnnana cēdenw bolo.

Kunnafoni siratēgē la, dijē seleke 4 kapuba tanko 14 nan yalonna Alimanw fe 1990 san, Itali jamana kōno.

Kulu "E" ntolatan tōw lahala kan, Esipani jamana ntolatantōn cēdenw ni kōkodugu kera jamana cēdenw ye filaninbin ke. Kuru 2 ni 2.

Alimanw ni Esipani cēdenw desera ḥogōn na kuru kelen nikelen, uboko 2

Mali samatasēgew ka kan ka dijē sennantolatan k'ū ka kalan fen ye

nanntolatan senfe. Korejamana bōko filanan ni Bolivi jamana cēdenw ye ko bēs lamaga. Olu ka ḥogōnkunben kuncera falakikan, sanga 100 ntolatan kaminen kōfē.

Bolivi jamana y'i ḥongirin, Esipani bolo 3 ni 1. kulu "E" ntolatan laban kera dōn dumanni dōn goman ye Aliman jamana cēdenw ni Kore jamana cēdenw cē kuru 3 donnē u kunwulikofōlōla, Korejamana cēdenw suurula Aliman jamana cēdenw kan i ko sankise. A ḥogōnkunben laban file fiyēlen kera nisōndiyaba ye Alimanw bolo, bawo corin bonye kojupu Kore cēdenw ye kuru fila don.

Kulu 2 nan (A) ḥogōnkunben ntolatanw kadara kōno, Lameriken jamana cēdenw ni Suwisi cēdenw ye filaninbin ke. O kō Kolōnbi jamana dasira Urumani jamana cēdenw fe kuru 3 ni 1.

Lameriken jamana bo ko 2 nan ye tēge ke Kolōnbia kuru 2 ni 1. Urumani bōko 2 nan ye dimi don Suwisi la kuru 4 ni kelen.

Kulu "A" ḥogōnkunben laban kera kunnawolo ye Suwisi jamana cēdenw bolo. A ye Kolōnbi dēre kuru 3 ni 0.

Kulu "B" ḥogōnkunbenw kadara kōno, farafinna tōnnanaba y'a joyōrō fa. Nizeriya jamana cēdenw kuru 3 Biligari jamana cēdenw kuru 0. O kera Arasidi yekeni n'a ḥejogōnw donkan ye kupuba in kēne kan. O kō uy'u ḥongiri Arizantinijamana cēdenw bolo, ka laban k'ū wasa don Geresi jamana cēdenw na, kuru 2 ni 0.

kupuba senfe) y'a ka ḥinan kupu nōfēboli damine ni filaninbin ye ka laban k'a tō ke dibirotaama ye. A ni Suwedi jamana ntolatantōn faralen ḥogōnna kuru 2 ni 2. Beresili jamana nankanmaw y'a tēge ta kuru 3 ni 0. O kō, Irisi jamana cēdenw y'a sēbekōrō walon kuru 6 ni 1. Ala ni Oroze Mila barika, u ye kuru kelen sōrō.

Kulu "B" ḥogōnkunben tōw kadara kōno ; Beresili jamana cēdenw y'u wasadon Irisi jamana cēdenw na 2 - 0.

Kulu "B" ntolatanlabankadarakōno, Suwedi jamana cēdenw ye Irisi jamana cēdenw lalaga kuru 3 ni 1.

Kuku "D" ḥogōnkunbenw kadara kōno, farafinna tōnnanaba y'a joyōrō fa. Nizeriya jamana cēdenw kuru 3 Biligari jamana cēdenw kuru 0. O kera Arasidi yekeni n'a ḥejogōnw donkan ye kupuba in kēne kan. O kō uy'u ḥongiri Arizantinijamana cēdenw bolo, ka laban k'ū wasa don Geresi jamana cēdenw na, kuru 2 ni 0.

Kulu "D" ntolatanw kadara kōno, Arizantini ye Geresi jamana walon kuru 4 ni 0. Biligari jamana cēdenw fana ye 4 ni 0 ke u la. Geresi jamana ta kera kasara ye : bōko 3, kuru 11 donn'u kun u ma foyi don.

Kuku "E" ḥogōnkunben ntolatanw kadara kōno, Itali jamana ntolatantōn cēdenw ye Irlandi jamana cēdenw

FARIKOLOJENAJE KUNNAFONI

lalaga kelen ni fu.

Noriwèzi jamana cedenw ye Mekisiki jamana cedenw bin kuru 1 ni fu.

Itali jamana cedenw boko 2 nan ye Noriwèzi cedenw karaba kuru 1 ni 0.

Irländijamana cedenw boko filanan kera filanbin ye uni Noriwèzi cedenw ce 0 - 0.

Itali jamana ni Mekisiki jamana ntolatanton cedenw ye kulu "C" ntolatant laban, min kuncera kuru 1 ni 1 kan. Kulu "F" nögonkunben hukumu kono, Maroku jamana ntolatanton ka cebokera falakiye bawo u dasira bee fe.

Belizikijamana cedenw ye kelen ni 0'ula; Arabi Sawoditi (Makanjamana

) cedenw ka 2 ni 1 tugur'o la ka n'a laban Holandi jamana cedenw ka 2 ni 1 na.

Kulu "F", ntolatan laban senfe, Makan jamana cedenw ye Beliziki jamana cedenw dere 1 ni 0. Dijes seleke 4 kupuba nana sennabó kun folowm temenjen ko, tønjaw lahala file :

Kulu A :

Fölo Suwisi jamana
2 nan Urumani jamana
3 nan Lameriken jamana

Kulu B

Fölo: Nizeriya; 2 nan Biligari; 3 nan : Arizantini

Kulu "D"

Alimanji, Espanji, Irlandi.

Kulu "E"

Fölo kera italijamana ye, ka Mekisiki jamana da okan, k'a laban ke Noruwèzi jamana ye.

Kulu "F"

Fölo kera Holandi jamana ye, 2 nan kera Beliziki jamana ye, 3 nan kera Arabi Sawuditi (Makan jamana) ye.

Dijes seleke 4 kupuba nana sennabó kun folowm temenna. Ala Barika la, a ye a kun filanan nena je wébagaw bee bo gundo la. K'a damine 1994 san kalo 7 nan tile fölo la, ntolatanton 16 bëna nögon dere nana jini joye no fe. Nizeriya jamana ntolatanton b'olu cero.

Yanni o ce, koko sili kelen be se ka ke o ye, ntolatanton k'nanaya ye.

Bakari sangare

Deliko bila man di

Jego Maradona, ntolatanna waanew roman di, tenu dijë seleke 4 kupuba nena je to ke k'o sababu ke döröguko ye. Segé-segeli döw senfe, a jirala ko Maradona be dörögou de ta walasa ka mene-mene ntolatant kan. Okoson dijë seleke 4 ntolatanko cakeda mögöw y'a senbo pewu ninan gintanw la, k'o ke nangili nebilä ye yannitolotanw bee ka ban. Kunafoni siratege la, nin te Jego Maradona sije fölo ye nin kewale in na.

Jego Maradona genni kofe, dijë seleke 4 ntolatanko cakeda ye Alimanji jamana ntolatanton ceden 2 fana gen ka segin u ka so k'a da u jogo juguya kan (o jogo ma pereperelatige).

Fure

Kolombi jamana ntolatanton ceden Asikobarnikenkarabara uka jamana kono. Walejugukelaw fe ni negeden 12 ye, Kolombi bölen kuru nena je la. Bawo a y'u yere ka celu yaaro k'u ni Lamireken jamana ntolatanton cedenw to nögon na u ka ntolatan laban senfe. Ala ka hine taabaa la.

Yanni Asikobar ka faga, walejugukela ninni tun ye kangari gelén da u ka ceden Gomezi ye.

Fanga danmatemewale

In'a fo körön, ninan dijë seleke 4 kupuba nena je kadara kono, sariya kuraw donna ntolatanko la, minnu ro

Kupuba kono kow

kunbabaw file :

- fililajolaw donfini siya cayara (finman dörön de tun don fölo).

- Ni genniseben jirala jokjolsila la, a nonabilä be donfere kan, kono nana ceden do nona.

(Fölo, kono nana ceden do de tun be jo jokjolsila nona)

A kolasira, ko sariya kura ninni kono, ko fangaba dira fililajolaw ma ntolatan dumjan'ni ntolatanna waanew matarafali koşon.

O siratege la u be se ka ladiliseben ne nere jira kewale kolo gelén bee kebaga la.

Kerefe-meru

Dijë seleke 4 ntolatanko labenbagaw (FIFA) ye jekulu do sigi fililajolaw kolo sili kanma, min ye Nigériya ni Arizantini jamana ka nögonkunben fililajola den kerefe ka masro o ka baara fe.

A jekulu in ma dan o ma, a ye fililajola caman were ke kerefemeru ye.

Koba!

Kupuba in nana sennabó ntolatanw kun fölo kadara kono, Irisi jamana ceden Olegi Sakenko kelen ye kuru 5 don nögonkunben ntolatan kelen hukumu kono.

Irisi jamana ntolatanton cedenw bëna segin n'okunkorota yufasokono.

Bawo nintun y'a san 40 ye ntolatanna tun m'a nögonna wale ke. A fölo kera 1950.

Sifin-saya ma bo

Lada sanga 90 temenjen ko, ntolatanton min mana kuru fölo don sanga 30 dita kono, se be di o ma. O waatilabante makono sankoká se takanu ntolatan ma. Nin tun ye naniya kura bolodalen ye. FIFA fe, min togodar'u fe ko "saya telinnin" wali sifin saya.

Onaniya ma sira soro bawo se tono yelenne kuru 3 la. Fölo, san fe sarà celi tono tun ye kuru fila dörön de ye.

Dijë seleke 4 sennantolan kupu nana sennabó ntolatanw kun fölo senfe, celuw yaarala sije 80 hake la; filanbin kuru 0 - 0 sije 2 dörön de kera, nögonkunben ntolatan 32 minnu kera, 7 kera filanbin hakelamaw ye. «Ba debé walonné» fila kera : fölo kera Kamerunijamana ntolatanton na (kuru 6 ni 1) filanan kera Geresi jamana la (kuru 4 - 0).

Taare!

K'a ta dijë seleke 4 kupuba nena je bangeli la fo ka n'a bila a tanko 15 nan in na, Kameruni jamana dankelen Oroze Mila fölo de kera ntolatanna ye min san 42 ye farikolo nena je in ke ani ka kuru don!

Bakari Sangare

Dine n'a taabolow

Sunjata keyita ka sarankanaw

Maaw b'a foko: "n'i y'a men ko u be n'ko, ob'a soroib'u ne de". Dine koroba in kono, kuma bee fora ka ban; ladilikan bee dira ka ban. Ko bee to ye da lamaga de ye! Aw hakili la ko ne de be ka nin kumawfaaw ye wa? Ayideresi. Babukoro Bababa Tera de kand don ka bo San. Nka, ne ni ale yere te kuntillenna kelen fe, ka masoro ne bolo, hali ni dine balo ye san ba hake sigiyoroma ba caman were soro ninan ko, damantan adamadenw da be yelen ani ka tugun kuma folli senfe, kuma kurawte ban awa ladilikanw kerebet!

An ka duguw kono an ka kuma nogon ye ani ka nogon ladi. O de be sigi diya ka masoro ben ani nogonfaamuya b'o de kono. An kelen-kelen bee k'a don sanga ni waati bee, ko : dine in kono, maa kelen-kelen bee ye joyrotigi ye jamana kono ani dugu kono ani hali du kono. Nemaa ka joyro be fo ka da komaaw de ta kan; dutigi ka joyro be fo ka da dudenw de ta kan, hali setigi ka joyro be fo de ka da sentaw ta kan. N'i y'a men n b'a fo ko ; n nafolotigi walima n togotigi walima n mogotigi, o b'a soro nafolontanw ni togontanw ani mogontanw de be yen de. Ni be tun kera i n'a fo ne cogo, cogodi n tun be n danmatogo soro. An k'a don ko : bolonkoninw deselen be nogon ma cogo min, adamadenw fana deselen be nogon ma ten. Nka n'aw y'a kolosi, aw b'a ye ko benkola de y'a to bolonkoninw ka dese nogon ma o yere de ye baara bee keli nogoya u bolo. Dine kono, yeelen bee n'a menenwaatidon cogomin, maa kelen-kelen bee fana n'a joyro fadon don sigida konoocogola. Oyere dekanma, jeliwb'a fo cogo min na, Sunjata Keyita ka faatuli waati selen, a y'a denkew wele, Mansawulen n'a balima taw. A y'a fu ye ko : N denw, dine ye waati saba ye. Nafolotuma; mogotuma,

naaraw de ye an ka mogoba korow ka danbesira bee bila kene kan an ye

fangatuma. Nin waati si te se ka to fila joyrofa. Nafolobowaati, fangafin ker'i la cogo o cogo; i ni maaw be nogon fe cogo o cogo, ni nafolo t'i bolo, i be malo o don! Adamadenya nafa soro waati, nafolo ker'i bolo cogo o cogo; fangafin ker'i la cogo o cogo, n'i ni sigida maaw te nogon fe. O don, i be malo! Fangafin monebodon, i ni maaw kera nogon fe cogo o cogo; nafolo ker'i bolo cogo o cogo; ni fanga t'i la o don, i be malo!

Nin kumaw tora Sunjata kow bolo i n'a fo morike n'a ka wurudikan, ka masoro u y'u koro don. U m'u koro, awa u y'u nafa.

Nka an ka ko njenini dinye waati in kono, maa kokorobola te ban. Nafolotigi do de ye Sunjata ka ladilikan in koro. A ker'ale de la! O tun y'a ta ke, n'a y'a men ko faatuli kera du o du kono, a be nafolo d'a ka bolokoromogo do ma ka taa yen. Nk'ale yere sen te sen yen! Ni dentogoda tun be du o du kono, a tun

b'a k'o cogo kelen na. Dine in dun kono, jatermine ani ko kolo site baara ye adamadenw be woosi min na! Don do de la, nafolotigi in ka baramuso nana faatu a bolo. Okera masiba faralen ye masibakan. Dugu faantan an'a faama, bee yiseko nafolo bila ka se nafolotigi bara. Nka dugu n'a ka bonya, maa si ma t'i sen jo yen.

Baramuso ka saya dimin tununa ce la ka da mogontanya jigilatige kan.

Nin taabolo kelen in na n te se ka kuma kuncé ka soro n da ma se konin do ma. O y'an danbesiraw ko ye. N selen Ngolobugu dugu kono, Doyila kafo la, a fora n ye konkaanaw te faga yen ka d'a kan tonkofenw don dugu sigibaa folow ko. N nisondiyara ka d'a kan n y'a don ko dine n'a ka nagami bee, an danbe labanbannen don yoro caman na halibi. Obemogo hakilisigi, ka masoro maa be bi taabolo doonin de don dine na, n k'i te sini fen fosi don. Halli ni sini ko keta ye bisigifen ye, o bisigibaa jonjon ye senyerela-yeredonbaga de ye.

Dine don. A taabolo ka ca.

Ka n to kunnafonisebenw jini-kalan na, n bora do kan min be wele ko "Erepibiliken" (Sariyafangamara). O konoko ye n nimisiwasa haali. Aje foh yere la, Mali jamana ka setigi do ka jemukan be yen. Mali senekow an'a kungo nafadonfenw setigi Bubakari Sada Si

ika fola, Malijamana koorisene na be Lameriken jamana taw ne, ani faransi jamana taw ani siniva jamana taw, koorisene baara bee lajelen na. O ye nisondiyakoba y'an bolo, ka masoro halinisanjikorocoosite don, n'a donna k'i ninakili degunnen don, o fana ye koba ye!

Tumani Yalam Sidibe

Lamisa Bengali ye jɔn ye?

Lamisa Bengali bangera 1923 san waatiw la Muntumugu. O ye Nkurala kunbeda dugunin dɔ ye, Sikaso kafo kono. Ka bi a denmisemna a bɔr'a kan diyə kalama dɔnkilida taasira fe. O de kanma, n'a tun be yɔrɔ a tun be dɔnkili da; n'a tun be baara o baara la, a tun be dɔnkilida. Halin'a tun be "dujagoya-baaran" de la, a tun be dɔnkili da. Diyagoya-baaran de senfe, Kapolondugu kantonkuntigiye Lamisa Bengali lakodɔn 1945 san waatiw la. Kapolondugu kanton (kafoda) de yelemana ka ke Nkurala kubeda ye bi. Lamisa Bengali kan diyara o Musa Sanogo (kantonkuntigi) ye kosebe. O y'i kanto a yere kono ko : "Aa, i k'a don Muntumugu kamalennin in be se dɔnkilida la kosebe. N b'a bolobo

diyagoya-baara la. Ale na ke dɔnkiladala ye ka dusu don baarakelaw la". O de kera Lamisa Bengali sendonni bεrε-bεrε waati ye dɔnkilida, la waati kunkurunin kono, Lamisa Bengali ka seko n'a ka dɔnko dara kεnεkan dɔnkilida taasira fe, a n'a ka maa dusulamin setigiya dɔnni kono. Poyitigba tun don! O de kanma yɔrɔn kelen a kera dɔnkilidala tow bεs ka nankamaden ye. "Ka wuli tow kɔ, ka ye u ni sanc'e!", Lamisa Bengali ka dɔnko de y'a to a ye dɔnkilikɔ labo yere-la-ŋenaje gansan kadara kono, k'akεnafasorɔbaara ye. Senufokabila la, o jɔgɔn tun man ca!

Lamisa Bengali ma geleya foyisoro a keli la "dɔnko lasementiya" balafobagaye. Aleyereka fendlannen

y'o ye, a be cikela numanw majamu min kono ani ka sigida danbe kofo.

Lamisa Bengali ka dɔnkili folɔ lakodɔnnɛ jamana kono, olu labenna a fe 1960 san de la. Olu kera sababu ye k'a bila Mali dɔnkilidala ŋanaw ka sererɔ. Dɔnkilitigi ni dɔnkilidala ŋana tun don, min ka dɔnkili caman be Mali seko ni dɔnkotigiw ka baara lakana biroba la ani Malijamana ka arajosoba (RTM).

A ka dɔnkili dilan laban kera 1990 san. O ninina a fe ji ni kungo baarada de fe, walasa ka jamanadenw lafaamuya kungo nafafenw labaarakcogo la.

1992 san kalo 4n tile 12, Lamisa Bengali faatura. A taar'i da dugufin ani duguje ce i n'a fo nkereñmasa. An hakili la a ka bo ma ke "na-futaa-fu ye. A y'a joyorɔ fa haali.

Boko nataw kono, an bøna kuma Lamisa Bengali ka dɔnkiliw kan aw ye.

Klesige Sanogo
Dɔnko ni seko sobo ŋemaa dankan

Poyiw

Fasoden numan

Fasoden numan ni fen jumen ka kan!

Fasoden numan ni ndigjɛ de ka kan

Ndigjɛ min be baara ke tile

Ndigjɛ min be baara ke su

Ndigjɛ min te segen kuma te niŋɛ ma

Anw ka Fasoden numan be ten

Olu te u ka sɔrɔta laje, nka keta

Olu te bi laje, sini joɔre de b'u la

Olu minnu t'a tŋe, u be dilali de

ke

Aw ni ce a ka wale numanw la

Aw y'a jija ka forobafanga be lakana co nin

Aw y'a jija anw kana ke faden juguw sago ye.

Umaru Kulubali - Doyila

Fasoden jugu

Fasoden jugu be da mun ma?

A be da sebe de ma

O min te a kɔrɔfen nafa

Fo yɔrɔ janfen

Ka daba ta

Ka daba bila

Ka don foro kono

Ka bɔ gansan

Ka sɔrɔ i m'a ŋe i yere yε

Sanko mɔgo wεre

A t'a ŋe a ka dugu ye

Sanko dugu wεre

Bo-fu sa-fu

Ka na gansan

Ka taa gansan

O de ye fasoden jugu ye

Dakun wεre ma ye min na Ala fe

Fadensagoya kɔ

An kana ke fasoden jugu ye

A ma ni!

Tuya Sidi

Ntentenw

29. N n y'a bugɔ a ye n bugɔ.

30. N ye filennin fila sɔrɔ ba kan ma se ka kelen ta ka kelen to.

31. A ye nka tiga nimi so sanfe dugu jelen n ma fara ye.

32. Cesuru ta goman.

33. Ce surun ce jan bin.

34. Ga ba suman tan.

35. Fen do be tilen baara la nka sara t'a ye;

36. Memɛ wolo i be dununba 10 tu.

37. Fula wolola kasa kono,

ka mo kasa kono.

38. File jan fiŋe bali.

Ka bɔ Zebugu, San MAKOCI mara

Aw be nin ntentenw jaabi sɔrɔ boko nata kono ni Ala sonna

Wasolon kisa : a tinew n'a ntaalenw

Nininkali : Ayiwa an ka kunnafoni jini dōw senfe, an y'a men ko Samori togo bērebēre tun ye Namori de ye. Ko nka Wasolokaw ka siranjetogo dalen de b'alako : Saya Moriwalima Sa-Mori. E ko di o la?

Jaabi : N'o tun kera Saya Mori min ye, o tun te Wasolokaw dōron togo jugu ye. Ni kēle kera, ni se kōni kēlila, i togo bē tunun ! Nka kēle senfe, su tun bē bo ale Samori kun, i n'a fo a tun bē bo Wasolokaw kun cogo min na. N'i ye jatemine ke, i ni mogō mana kēle, hali ni bololagosili don, n'i ser'a la cogo o cogo, i bē taa a soro aye tegē ne danma

(tige naaninan)
danma soro ilà. Okanman ko kon'a tun kera Saya Mori ye, Wasolokaw ni Samori bē ta tun b'o la !

Wasolon dugubaw

Nininkali : Yali e bē se ka Wasolon yere kofo an ye wa ?

Jaabi : N bē se kōni ka dō f'i ye Wasolon dugubaw la. Nonte Wasolon yoro bēs ye tarikuba mayoro ye ! Kalana ye Wasolon duguba ye ; Filamana fana ye Wasolon duguba ye. Yanfouila, Sekorolen, Nzana, Yorobugula, Kangare, Banbala, ninnu bēs kelen-

kelen ye Wasolon dugubaw ye ne bē minnu don.

Wasolon ni dōnkili

Nininkali : Fen kelen koniy'an bimaaw kamanagan. Eye Wasolon fo cogo min na, ce farin yoro don. I yere da sera Samori minnebagama. Nka bi, Wasolon togo bōlen don dōnkilida de sira fe kosebe ! E ko di o la ?

Jaabi : O te kamanaganko ye ! Djiné yere bisimila, ni ce o ce y'i dan tulonke la, o b'i dan sebē fana na. A te i n'a fo sebē te ka ke Wasolon koyi ! Wasolokaw fana bē ko jējini de la ! Ni Ala sonna, hali n'a ma k'anw tile la (an b'a jini Ala fe a ka k'anw tile la), ni Ala sonna, Wasolokaw fana bēna ke ko do kunna don do ! Ko sebemaba do ! Fen min ye dōnkili ye, a don ko kēle ce farin fen o fen temenna, dōnkilidala namana tun b'a kelen-kelen bēs bolo, minnu tun b'u lajaga. Fen min ye Lameriken jamana ye, djiné bēs b'o min togo fo bi, bē b'a don ko djiné dōnkilidala yanabaw fana fanba bē bo yen de ! Djiné bēs b'o kalama. U bēs djiné bēs jefé. Nm'a fo kodonkili dey'u lataa jefé de. Nka dōnkili de bē adamaden miiri janya ani k'i dusu don baara la. Fen danma b'an fe farafinna yan, olu de bē ce dusu labo : dōnkili ni minfen ! An ka bamananna folo, nin fen fila de tun bē cew ja lamin ceyawalew la.

(A to be ko)

JEKABAARA SEBENNEKULU

Laboli kuntigi

Salif Berthe

Sebennekulukuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebennekulu mogow

Tumani Yalam Sidibe

Salif Berthe

Bakari Sangare

Sebenyoro orodinateri la

Jamana gafe sebenyoro

Baarakenogonw

MAKOCI, "OCED", "SNV"

Jensenyorow

MAKOCI, "ODIK", OTIWALE,

"ODIMO"

Labugunyoro

Kibaru

Bonogonko haké

11 000

Ka bō Zanbugu

(Maana to be boko nata kōno)